

**Ткачук Маргарита Геннадіївна**,  
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра  
навчально-наукового інституту № 1  
Національної академії внутрішніх справ  
*Науковий керівник: Ткаченко Ірина  
Михайлівна*, викладач кафедри  
кримінального права Національної академії  
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

## **ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ В ПРОЄКТІ НОВОГО ККУ УКРАЇНИ**

5 квітня 2001 року в силу вступив новий Кримінальний кодекс України, в якому було зменшено протиріччя у законодавстві. Необхідність реформування кримінального законодавства України обумовлена наявністю численних суперечностей, розбіжностей, прогалин та неточностей.

Актуальність питання полягає в розумінні змін, запропонованих у проєкті нового кодексу щодо встановлення видів покарань і інших заходів кримінально-правового характеру, застосовуваних до осіб, що зробили ці діяння.

Відповідно до ч. 1 ст. 50 чинного ККУ Покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого [1].

У проєкті нового ККУ покарання та його види розташовують в 3 книзі «Про кримінально - правові засоби та їх застосування» і в статті 3.1.1 зазначається: Покаранням є примусове обмеження у реалізації прав чи свобод людини, що застосовується на підставі цього Кодексу до особи, засудженої обвинувальним вироком суду за вчинення кримінального правопорушення.

Покарання має на меті кару, запобігання кримінальним правопорушенням і спонукання засудженої особи до правослухняної поведінки. [2]

Зазвичай справедливості розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню [3].

За вчинення злочину у проєкті встановлюються і можуть застосовуватися як основні такі види покарань:

- а) штраф (може призначатися разом з ув'язненням на певний строк як додаткове покарання.);
- б) ув'язнення на певний строк;
- в) довічне ув'язнення.

Відповідно до статті 3.1.3 Штраф сплачується на користь Державного фонду відшкодування шкоди потерпілим. Розмір визначається в розрахункових одиницях:

- а) як основне покарання – від 250 до 3000 розр. одиниць;
- б) як додаткове покарання – від 100 до 5000 розр. одиниць.

Як основне покарання може бути призначений лише за злочини 1–3 ступеня, окрім випадків, якщо особа:

- а) засудження за ухилення від сплати штрафу;
- б) засудження за злочини, пов'язані із домашнім насильством,

або

в) не має доходу або майна, достатніх для сплати штрафу, чи його стягнення поставить таку особу у стан крайньої нужди.

Як додаткове покарання штраф може бути призначений за злочин будь-якого ступеня але лише в разі вчинення:

- а) злочину, наслідком якого є отримання незаконного доходу

або

неправомірною несплата належного;

- б) корупційного злочину, або

в) умисного злочину, яким спричинено значну або тяжку майнову шкоду.

Ув'язнення на певний строк полягає у строковому триманні засудженої особи в місці ув'язнення (Стаття 3.1.4). Ув'язнення на певний строк встановлюється на строк від трьох місяців до двадцяти років, а за злочини проти міжнародного гуманітарного права, пов'язані з умисним позбавленням життя людини, до тридцяти років. Ув'язнення на певний строк призначається у місяцях, роках або роках і місяцях.

Довічне ув'язнення полягає у безстроковому триманні засудженої особи в місці ув'язнення. Довічне ув'язнення встановлюється і призначається лише за злочини 9 або 10 ступенів.

Довічне ув'язнення не може бути призначене засудженій особі, яка:

- а) була вагітною на час вчинення злочину;
- б) вчинила злочин у віці до 21 року або
- в) досягла 70 років на час ухвалення вироку.

Отже ми можемо виокремити явні зміни щодо покарань у вищезазначеному проекті. Зрозуміло, що текст, який нам пропонують розробники не є ідеальним і наразі робота над ним триває, він постійно редагується та публікується на сайті.

Нове кримінальне законодавство має містити в своєму змісті максимально розширений і, в той же час, диференційований перелік не лише покарання, а й інших заходів кримінально-правового характеру, що підлягають застосуванню до особи у зв'язку із вчиненням нею злочину: кримінально-правові заходи, спрямовані на максимально можливе вирівнювання ситуації, що мала місце до злочину; кримінально-правові заходи, спрямовані на усунення причин і факторів, що сприяли вчиненню злочину, а саме: спеціальна

конфіскація; позбавлення особи права, яким вона зловжила, вчинивши злочин; примусові заходи виховного або медичного характеру; кримінально-правові заходи, спрямовані на превенцію вчинення особою нових злочинів, такі як пробація, обмежувальні заходи, виховання дисципліни суспільства тощо.

### **Список використаних джерел**

1. Кримінальний кодекс України: Відомості Верховної Ради України: кодекс від 05.04.2001. редакція від 16.09.2021. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Проект тексту нового кримінального Кодексу України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua>.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 02.11.2004.

***Федоренко Оксана Анатоліївна,***

науковий співробітник наукової лабораторії  
з проблем протидії злочинності навчально-  
наукового інституту № 1 Національної  
академії внутрішніх справ

## **ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ ДЖЕРЕЛ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА**

Вивчення будь якої правової системи необхідно починати з вивчення її джерел. Кримінальне право має свої особливості, які зумовлені формою держави, національно-історичним розвитком, релігійним світоглядом, рівнем правової культури. Період розвитку незалежної України, становлення національної правової системи закономірно сприяв посиленню вченими уваги до правової спадщини українського народу, об'єктивному дослідженню ними різноманітних історико-правових проблем. Особливо варто наголосити на актуальності досліджень у сфері історії українського кримінального права. В умовах сьогодення Україна демонструє динамічний розвиток кримінального права, що обумовлюється необхідністю пошуку нових способів і засобів реагування на злочинність, відродив науковий інтерес до проблематики джерел даної галузі [1].

Історичні джерела кримінального права мають генетичний зв'язок із сучасним кримінальним законодавством, мають істотне значення для розуміння сучасного стану, тенденцій і перспектив розвитку кримінального законодавства. Поняття «джерело права» є одним з фундаментальних у загальній теорії права. Дане ствердження дійсне й відносно поняття джерела кримінального права, безпосередньо пов'язаного з вирішенням основних теоретичних і практичних питань кримінального права. Формування неточних підходів до вивчення